

Årsberättelse

2021

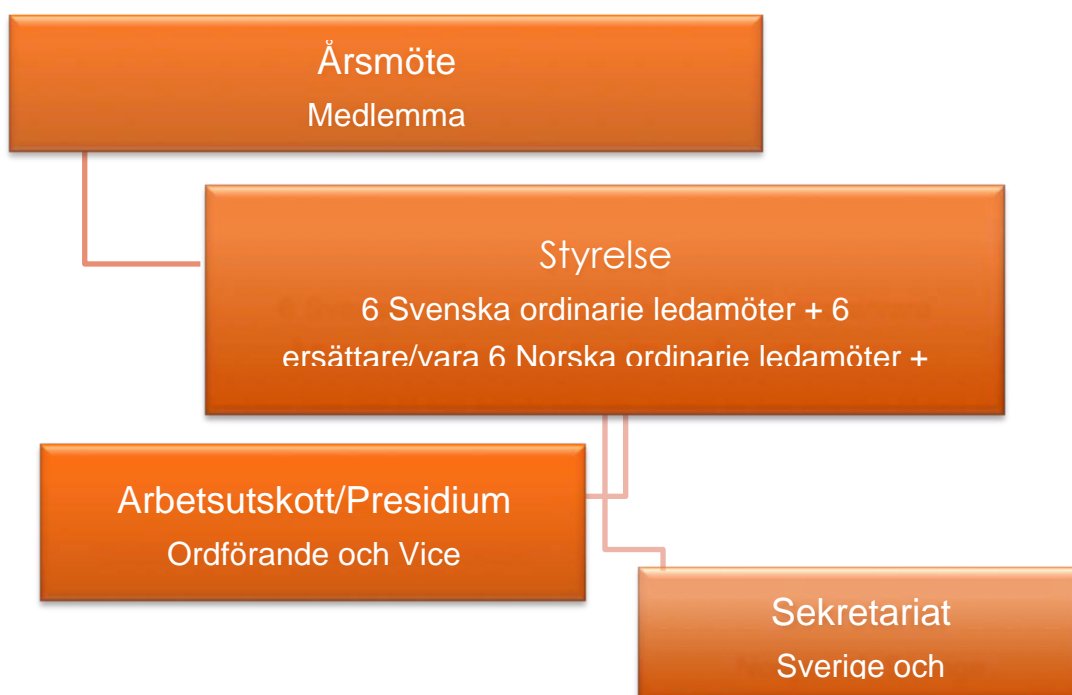
1 MidtSkandias organisation

1.1 Medlemmar 2021

KOMMUNER & FYLKE (N)	KOMMUNER & REGION (S)	FÖRETAG/ORG NO OCH SV
Nordland Fylkeskommune	Region Västerbotten	Västerbottens Handelskammare
Alstahaug Kommune	Dorotea Kommun	Rana Utviklingsselskap AS
Brønnøy Kommune	Lycksele Kommun	Ranaregionen Naeringsforening
Grane Kommune	Åsele Kommun	
Hattfjelldal Kommune	Vännäs Kommun	
Hemnes Kommune	Storumans Kommun	
Rana Kommune	Umeå Kommun	
Lurøy Kommune	Vindelns kommun	
Nesna Kommune	Sorsele Kommun	
Vevelstad Kommune Sömna kommune	(utträtt vid årsskiftet)	
Helgelandrådet Indre Helgeland Regionråd		

1.2 Högsta beslutande organ

Högsta beslutande organ i ideella föreningen MidtSkandia är årsmötet. Årsmötet utser en styrelse med representanter för regionala organ, kommuner och näringslivet. Strategiplan, handlingsplan samt årsbudget för kommande år fastställs vid MidtSkandias medlemsmöte (höstmöte).

1.3 Styrelse 2021

1.3.1 Uppdrag:

Styrelsens storlek och sammansättning skall vara sådan att den representerar partnerskapet inom vår gränsregion. Styrelsens arbetsuppgifter fokuseras mot övergripande och framtidsinriktade mål- och inriktningsfrågor, samt uppföljning. Löpande verkställighetsfrågor delegeras till presidiet (ordföranden och vice/vara-ordföranden) och sekretariat. En styrelse som representerar regionens partnerskap nomineras på följande sätt:

- Från svenska sidan nomineras en ordinarie och en ersättare från Region Västerbotten.
- Kommunrepresentanterna och deras ersättare nomineras av kommunerna i Västerbotten, med tyngdpunkten i 2 gränskommuner mot Norge samt länets största kommun.
- Näringslivsrepresentanten och dess ersättare nomineras av kommunerna i Västerbotten.
- Från norsk sida nominerar Nordland Fylkeskommune en ordinarie och en ersättare/vararepresentant.
- Kommunrepresentanterna och deras vararepresentanter (ersättare) nomineras av kommunerna i Helgeland, med en från vardera av de tre regionråden samt en ordinarie representant från Helgelands största kommun.
- Näringslivsrepresentanten och dess vararepresentant nomineras av kommunerna i Helgeland.
- Medlemsstrukturen bibehålls så att det är Nordland Fylkeskommune, Region Västerbotten och samtliga kommuner i Västerbotten och Helgeland som har möjlighet att bli medlemmar. Företag och organisationer i samma område kan också bli medlemmar.

1.3.2 Styrelse 2021, slutligen kompletterad vid höstmöte:

<u>ORDINARIE</u>	<u>ERSÄTTARE/VARAREPRESENTANT</u>
Tomas Mörtsell, Ordf , Storuman	Mathias Haglund, Vindeln
Geir Waage, Ordf , Rana	Anita Sollie, Rana
Bent-Joachim Bentzen, NFK	Stig Fride Olsen, NFK
Peter Talseth, Alstahaug	Arne Langseth, Alstahaug
Hanne Davidsen, Indre Helgeland Regionråd	Harald Lie, Hattfjelldal
Eilif Traelnes, Helgelandsrådet	Jan Otto Fiplingdal, HR
Ingvild Skogvold, Ranaregionen näringsför.	Trine Gabor, Ranareg. NF
Greger Lindqvist, Dorotea	Vakant
Anna Frej, Reg Vbtn	Jarl Folkesson, Reg Vbtn
Janet Ågren, Umeå	Henrik Jacobsson, Vännäs
Christer Rönnlund, Lycksele	Andreas From, Åsele
Anders Hjalmarsson, Handelskammaren AC	Siv Forsén, Handelskammaren AC

Notera att ersättarna är personliga.

1.3.3 Styrelsemöten och medlemsmöten

MidtSkandias Styrelse har under 2021 hållit fyra protokollförda styrelsemöten och föreningen har haft årsmöte och höstmöte.

1.4 Personal och presidium

Det operativa arbetet utförs av ett sekretariat bestående av en i MidtSkandia anställd koordinator (100%) i Tärnaby, och en koordinator i Mo i Rana som köps på konsultbasis (40%) från Rana Utviklingselskap. H-P Carlson har arbetat vid det svenska kontoret sedan 1 februari 2019.

I Norge Kristin Frodahl Rognerud varit ansvarig för vårt sekretariat. Kristin är anställd av RU, där vi köper tjänsten. Avtalet med Rana Utviklingselskap förnyades den 1 februari 2020 och gäller i tre år med en indexjustering av kostnaderna.

Löpande verkställighetsfrågor är delegerade till MidtSkandias presidium (ordförande Tomas Mörtzell, vice ordförande Geir Waage). Styrelsens arbete inriktas mot övergripande och strategiska frågor.

”MidtSkandia gör det enklare och bättre att leva och verka i gränsregionen Västerbotten - Helgeland”

Övergripande områden, fastlagda första gången på Höstmötet 2020:

- *Strategiskt utvecklingsarbete över landsgränsen*
- *Förbättra gränsregional infrastruktur*
- *En synlig och kompetent gränskommitté*

2 VERKSAMHET 2021

Nordiska ministerrådets (NMR) Samarbetsprogram och den grupp av nordiska gränskommittéer som MidtSkandia tillhör utgör en viktig grund för vår verksamhet. Det är att likna vid ett styrande dokument. Under Samarbetsprogrammet finns en Strategisk Handlingsplan och i den en implementeringsplan. I den sistnämnda bidrar gränskommittéerna med sina aktiviteter.

Ministerrådets årliga bidrag på ca 600 000 SEK (400 000 DKK till basverksamhet och 52 000 DKK till insatser) är ett betydelsefullt bidrag till MidtSkandias verksamhet och aktiviteter. Som en av gränskommittéerna under Nordiska ministerrådet har vi stor nytta av nätverken, politiska kontakter och erfarenhetsutbytet. Att stärka relationen till NMR och övriga gränskommittéer ytterligare har därför varit en viktig del av verksamheten under 2021, inte minst mot bakgrund av Coronapandemin.

Alla nordiska länder har som övergripande nationella mål att uppnå en hållbar utveckling. Den gemensamma Nordiska Vision 2030 är definierad som att ”Norden skall vara världens mest integrerade och hållbara region 2030”. Det nordiska samarbetet inom regionalpolitik och regional planering, bygger på dessa nationella övergripande mål och har identifierat tre övergripande teman och insatsområden (definierade av Nordiska Ministerrådet i det gällande Nordiska Samarbetsprogrammet):

- Hållbar landsbygdsutveckling
- Innovativa, hållbara och resilienta regioner
- Hållbara städer och stadsutveckling

Hållbar landsbygdsutveckling: här förväntas insatser och aktiviteter inom demografiska utmaningar, social innovation och entreprenörskap inom service, kompetensutveckling och gränsregionalt samarbete.

Hållbara städer och stadsutveckling: här förväntas insatser och aktiviteter inom de prioriterade områdena, dvs. social hållbarhet och jämställdhet, samhällsplanering, urbana kvalitéer i små och medelstora städer, samt i arktiska områden med tillväxt och utveckling.

Innovativa, hållbara och resilienta (robusta) regioner: här förväntas insatser och aktiviteter inom de prioriterade områdena, dvs. grön tillväxt, blå tillväxt, bioekonomi, smarta energisystem, kompetens- och kapitaltillförsel och strategier för hållbar tillväxt.

Sedan 1 januari 2021 arbetar tre arbetsgrupper med dessa tre områden inom ramen för Nordregio (forskningsorganisationen i det nordiska samarbetet). I den grupp som arbetar med Innovativa, hållbara och resilienta regioner deltar H-P Carlson i arbetet för MidtSkandia. H-P är också representant för samtliga gränskommittéer i den samordningsgrupp för detta arbete som Nordregio organiserar. Arbetsgrupperna skall vara verksamma till 2024. Första rapporttillfället är i februari 2022 (precis genomfört när detta skrivs).

Gränsöverskridande samarbete och gränshinder har länge stått i fokus i det nordiska samarbetet med målet att vara ”Världens mest integrerade och hållbara region”.

Målet för Nordiska ministerrådets engagemang i gränsregionalt samarbete är att se över möjligheterna att ta bort gränshinder för att skapa funktionella och enhetliga gränsregioner samt bidra till gränsregional utveckling.

2.1 Medlemsaktiviteter och övergripande aktiviteter

2.1.1 Årsmöte

Efter pandemins intåg under 2020 var även 2021 ett år i Coronans tecken. Årsmötet var därför redan i planeringen en digital variant.

Årsmötet hölls digitalt den 26 maj. Totalt var 14 medlemmar representerade. Årsmötet behandlade sedvanliga frågor i enlighet med stadgarna. Till ny ordförande valdes Tomas Mörtzell, Storumans kommun. Till ny vice ordförande valdes Geir Waage, Rana Kommune. Styrelsens ledamöter valdes med stor kontinuitet och några nya tillkom. Ett par platser kunde inte tillsättas, bland annat på grund av utträdesbeslut från medlem.

En tråkig nyhet som presenterades på årsmötet var att Sorsele begärt utträde i och med utgången av 2021.

2.1.2 Höstmötet

Höstmötet var från början tänkt att hållas fysiskt, men i takt med att pandemin fortskred valdes att hålla det digitalt.

Höstmötet samlade 17 medlemmar, vilket var glädjande. De digitala mötena har medfört att det blir lättare tidsmässigt och ekonomiskt för många av medlemmar att delta. Det är en positiv effekt och erfarenhet att ta med framåt!

Den här gången hade vi digitalt besök av två gäster på höstmötet: Susanna Ehrs från Interreg Aurora (det nya program som nu går igång i vårt geografiska område) och John Kostet från North Swedens kontor i Bryssel.

Susanna berättade om hur arbetet med det nya Interregprogrammet frotgår och om vilka områden som kommer att prioriteras. John, som har en bakgrund på Region Västerbotten, informerade om arbetet med regional utveckling och regionala frågor i EU. John önskade också att vi håller kontakten med North Sweden och gärna besöker dem på plats.

I övrigt avhandlades stadgeenliga frågor. Fyllnadsval för Alstahaugs styrelseplatser gjordes där Peter Talseth valdes till ledamot och Arne Langseth till ersättare.

Budget och verksamhetsplan fastställdes enligt förslag. Årsmöte 2022 föreslogs genomföras fysiskt.

Dokumentet finns på [vår webb!](#)

2.1.3 Samverkan, partnerskap och organisationsform

MidtSkandia har flera strategiska samarbeten och partnerskap. Det är en viktig del av att bygga nätverk och öka den totala effektiviteten.

Den organisation som står oss närmast är utan tvekan Kvarkenrådet EGTC, där vi bland annat samverkar i projekt och delar medlemskap i AEBR tillsammans. Under 2021 har detta bland annat inneburit konkret samarbete i FAIR-projektet, men också gemensamma

remissvar, samordnade utspel i media etc.

Kvarkenrådets relativt nya form som EGTS är också viktig för oss i MidtSkandia. Den norska lagstiftningen är just nu lite i vägen för en omformning av MidtSkandia från förening till EGTS, då ett EGTS inte kan verka på samma sätt i Norge som i EU. Detta kan förändras och även vi kan förändras. Vi har under 2021 fortsatt täta kontakter i frågan och det är en viktig fråga att fortsätta följa framåt.

MidtSkandia har också en ökad samverkan med andra gränskommittéer, i enlighet med vår strategi. Under 2021 har vi gjort gemensamma aktiviteter med bland annat Svinesundskommitten, Greater Copenhagen och Skärgårdssamarbetet.

2.2 Övriga aktiviteter

2.2.1 Nordiska Ministerrådet, "Köpenhamnsmötet", januari 2021

Samtliga Gränskommittéer har ett årligt möte som normalt hålls i Nordens Hus i Köpenhamn. Mötet hölls 2021 digitalt den 29 januari. MidtSkandia representerades av Kristin Frodahl Rognerud och H-P Carlson.

Temat för 2021 handlade mycket om gränskommittéernas roll och förutsättningar i det Nordiska Samarbetet och det nya samarbetsprogrammet. Inte minst relationen till Nordregio och Temagrupperna diskuterades.

Bra möte med intressant innehåll och nyttiga diskussioner. Dokumentation finns på [webben!](#)

2.2.2 Grenseråd, under 2021

Grenserådet är en samling av gränsregionala organisationer (som MidtSkandia) där man samlas för att gå igenom praktiska gränsrelaterade frågor en eller ett par gånger om året. Det kan handla om gränshinder som upptäcks och åtgärdas, skatteproblematik för pendlare, försäkringsfrågor, handelsfrågor och liknande. Vårens Grenseråd var planerat att hållas i Karlstad i maj, men ersatts av korta digitala seminarier under hösten. Pandemin styrde igen. Tema var pandemins effekter på gränshinder och gränsregionalt liv.

2.2.3 Gränsregionalt forum, Uleåborg, 2021

Den årliga samverkanskonferensen för Gränskommittéerna, andra gränsregionala organisationer, forskningsorgan och projekt knutna till gränsregionala frågor. Arrangeras varje år av en Gränskommitté, med finansiering av Nordiska Ministerrådets Ämbetsmannakommitté för regional utveckling och är ofta en stor två eller tre dagar lång konferens med utställningar etc.

Under hösten 2021 arrangerades forumet i Uleåborg. Tyvärr den här gången utan deltagande från MidtSkandia på grund av pandemin och de stora olikheterna i restriktioner och rekommendationer som våra olika länder tillämpade. Årets arrangör var Bothnian Arc, Nordiska Ministerrådet och Uleåborgs stad i samverkan. Temat för mötet fri rörlighet, tillväxt och attraktivitet i gränsregioner. Mycket under mötet handlade om hur man skall kunna återskapa förtroende och tillit efter pandemin och hur de nya behoven av komemens i de nordliga delarna av Sverige, Norge och Finland skall kunna tillgodoses.

2022 års arrangör är inte utsedd. MidtSkandia kan anmäla intresse för att ta hand om

arrangemanget - om intresset finns. Temat skulle sannolikt behöva vara relevant för stora delar av Norden och logistiken behöver fungera (Uleåborg var inte idealiskt). Att vi ligger i framkant vad gäller omställningen till ökad hållbarhet och att det också gör oss mer integrerade skulle kunna vara intressant, och är också ett viktigt tema i Handlingsplanen och visionen för Nordiska Ministerrådet.

3 Projektverksamhet

3.1 Projektområde 1: Utvecklingsarbete över landsgränserna

3.1.1 SMARTTOUR

MidtSkandia har under 2021 genomfört förstudien SMARTTOUR inom ramen för Interreg Botnia Atlantica. Projektets syfte har varit att med utgångspunkt i de svårigheter pandemin inneburit utreda om ett utvecklingsprojekt i konceptet Smart Tourism kan vara en framgångsrik utvecklingsväg för besöksnäringen i MidtSkandia. Förstudien slutredovisades i december 2021 (i Sverige, norska systemet kräver redovisning senare).

Förstudien har genomförts med workshops, seminarium, företagsanalyser samt en enkätundersökning. Slutsatsen är att ett genomförandeprojekt INTE är aktuellt i dagsläget. Detta är lite av ett bakslag, då vi räknade med att så skulle vara fallet. Det visar sig dock att nivån på de deltagande företagen generellt är för låg och framför allt för ojämn när det gäller mognad och utvecklingsbenägenhet vad gäller IT och konceptet Smart Tourism.

Däremot kan andra gemensamma och gränsöverskridande insatser vara aktuella. Där skall vi fortsätta vårt arbete. I det nya Aurora-programmet finns goda möjligheter inom just turism och företagssamarbete över gränsen.

3.1.2 Business Meetpoint

Två arrangemang under titeln Business Meetpoint genomfördes under 2021.

I april hade vi tema "Nordiskt samarbete efter pandemin". Vi hade då talare från bland annat Nordregio, Sveriges ambassad i Oslo, Grensetjänsten, Norska UD, Umeå Universitet och Västerbottens Handelskammare. Arrangemanget var helt digitalt och mycket uppskattat. Material och program finns på [webben](#).

Business Meetpoint under hösten 2021 var också en del av det större arrangemanget Arctic Innovation Week. Vår del av programmet var den 19 oktober och även det helt digitalt, den här gången som en streamad sändning med mycket professionell teknik. Totalt hade vi över 120 tittare och temat var "Grön tillväxt - en region i framkant". Bland talarna hade vi Nordeas chefsanalytiker Susanne Spector, Robert Lindberg som är VD på Skellefteå flygplats och Freyrs vice VD Jan Arve Haugan. Mer information och material finns på [webben](#).

3.2 Projektområde 2: Förbättra transport, logistiklösningar och framtida samverkansformer

3.2.1 FAIR 2020-2022

Kvarkenrådet driver projektet FAIR som rör el-flyg i vid bemärkelse och förutsättningar för en snabb implementering av el-flyg specifikt. MidtSkandia är medfinansierare och partner i projektet samt länken till Norge.

Sedan hösten 2021 är också FAIR-projektet utökat till att omfatta även gränsregionen Sverige/Norge och vi har alltså ansvar för den norska delen av projektet. Detta har inneburit att även Kristin Frodahl Rognerud vid vårt norska sekretariat är medlem av styrgruppen och att vi har ett ganska stort antal partners i Norge. H-P Carlson deltar sedan tidigare som representant för MidtSkandia i styrgruppen och vi följer arbetet nära.

MidtSkandia arbetar sedan projektet utökades också operativt i en av delarna, framförallt med frågor kring flygplatsernas utvecklingsbehov, laddinfrastruktur och liknade frågor.

3.2.2 Utveckling av projekt STIMS - Sustainable Transports in MidtSkandia

Ett av resultaten från E12-Atlantica var ett antal rekommendationer om genomförande av ett antal punkter. Två av dem är:

- regionalt flyg i öst-/västlig riktning, och
- fossilfria transporter längs E12

Styrelsen MidtSkandia har önskat utvecklande projekt inom området transporter och logistik. Efter diskussioner med Kvarkenrådet valde vi att fokusera på tunga transporter och Kvarkenrådet på att utvidga FAIR att omfatta även gränsen Sverige/Norge. Sekretariatet lämnade därför i januari 2021 in en ansökan för ett transportprojekt med inriktning mot hållbara transporter. Projektet skulle innehålla ett huvudsakligt fokus:

- fossilfria tunga transporter i vår öst/västliga korridor

Ett brett partnerskap med stark finansiering utvecklades strax före årsskiftet 20/21. Detta förhandlades och förankrades hos Interreg och hos Region Västerbotten, samt också i Österbotten. Tanken var att projektet skulle starta i juni 2021 och pågå till december 2022.

Nordlands Fylkeskommune fattade dock inget beslut kring finansiering, ärendet blev aldrig handlagt hos dem. Därmed fick vi avslag på formella grunder hos Interreg och projektet kunde aldrig startas.

3.2.3 Vätgas/Hydrogen och fossilfria tunga transporter

Intentionerna att hitta sätt att utveckla vår transportkorridor i hållbar riktning finns kvar. MidtSkandia har efter förankring i styrelsen under 2021 deltagit i diskussioner om utveckling av ett hydrogen/vätgasprojekt.

Huvudsakliga intressenter har varit Storumans Kommun, Vilhelmina Kommun, Umeå universitet och Process IT. MidtSkandia har rollen som samordnare av gränsregionala frågor och som projektutvecklare. En aktivitet som vi genomför under 2022 som resultat av detta är ett extra Business Meetpoint (genomförd den 17 februari 2022). Sannolikt utvecklas också en projektansökan i två steg. Del ett blir en förstudie för att forma ett tight och starkt partnerskap och utveckla syftet, del två blir ett genomförandeprojekt. Samverkan sker på veckobasis sedan i november 2021.

Tärnaby i februari 2022

Hans-Peter Carlson
Kooordinator